

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**.

helyettes szerkesztő: **Szabó Sámuel**.

Tartalom: Kérelem, gyümölcstenyésztőinkhez. — A párisi közkiállításról. XIII. — A márhavészről. — Lóárverés a m. kir. állami ménesekben. — Pályázat, Csáky Petronella alapítványokra. — Deési gazd. kiállítás tervezete. — Értesítés, a csikszeredai kiállításról. — Francia szaklapok, Erdély borairól. S. z. S. — Könyvismertetés: mezei gazdaságtan. Vörös S. tól. — Sepszi-szent-györgyi szövetgyár készítményei. — Kert. Szakosztályi izlelései. IV. — Választmányi ülés, sept. 2-án. — Közmondások. É b n e r S á n d o r. — Gazd. tudósítások: (Szi- lág-Cseh, Cserhalomtáj, Egerpatak). — Hirdetés. — Piaczi ár

Kérelem, gyümölcstenyésztőinkhez,

— A dicső-szent-mártoni gazdasági kiállításon, mely oct. 3—4 napjain fog tartatni, az erdélyi gazd. egylet is részt szándékszik venni. Kertészeti szakosztályának előterjesztését ez ügyben a választmány meghallgatván: képviselőjéül és ügyvezetőül Szentgyörgyi Lajos tagtársunkat nevezte ki.

A szakosztály, saját tagjai közül sept. 11-én tartott gyűléséből egy szűkebb körű, 5 tagu bizottságot küldött ki, kik az egylet neve alatt eszközzendő collectív gyümölcskiállításra a szükséges anyagot egybe gyűjtsék és rendezzék. A részletekről annak idejébea bővebben szólunk; e sorok figyelmeztetés és kérelem kolozsvári ügybarátinkhoz, hogy a náluk megjelenő szakosztályi megbizottakat szívesen fogadják s kiállításra méltónak talált terményeiket rendelkezésük alá bocsássák.

A bizottság tagjai: id. Bodor Pál, Brassai József, Szabó Sámuel, Kerestély Lajos és Szentgyörgyi Lajos. — ó.

A párisi közkiállításról.

(Eredeti tudósítás.)

(V. V.) XIII. A legnagyobb vonzerót most — szeptember első harmadában — a nemzetközi lókiállítás gya-

korolja, mely a rokkantak sétánya (Esplanade des invalides) és a Szajna partja között terül el; ugyanott, hol annak idején a szarvasmarha, juh, sertés és majorsági, később pedig a kutya-kiállítás lett megtartva, csakis az épületeken történt mindenkor az illető állatfajta igényelte változtatás. A berendezés általában véve kielégítőnek mondható, a tér nagyon tágas, el van látva egyszerű, de csinos bizottsági, rend- és tűzorségi épületekkel az istállókat egy széles út hosszában több keskenyebb pedig keresztben hasítja.

A bécsi épületet véve összehasonlítási alapul — melyet e lapban akkor tüzetesen ismertettünk — a párisi beosztás nem oly előnyös; mert míg Bécsben minden egy nagy, világos és négy sor lónak helyt adó épületben volt központosítva, addig itt számos, aránylag kicsiny istállót találunk két sorral, sőt a hozzábigyesztett melléképítményben csakis egy sorral, azon nagyszerű összehatást tehát, mint Bécsben, teljesen nélkülözzük.

A lovak kényelméről eléggé van gondoskodva, kivétel nélkül mindegyiknek tágas ketrecz (box) áll rendelkezésére, még pedig díjtalanul, holott Bécsben box és közönséges állás váltakozott és mindkettő aránylag drága volt. Az istállói rend és pontosság Bécsben tagadhatatlanul nagyobb volt, a kiállítás főnöke Nádosy tábornok e tekintetben nem értette a tréfát; itt a szokásos udvariasság mellett lazább a fegyelem köteléke!

Az egész kiállításnak élén Báro Taya, az állami ménesek igazgatója áll, segédkezve a francia ménes osztály főhivatalnokai és néhány jeles privát szakember által, a méneskatonák ügyellenül vannak egyenruházva és a perosz katonákra emlékeztetnek, egyáltalában a mi fogalmaink szerint kissé nehézkesek. Hogy a kiállítási téren takarmányraktárt és betegápolót, valamint két vendéglőt is találni, azt csak a leírás teljessége miatt emlíjük meg.

A lókiállításra a következő országokat látjuk képviselve: Anglia, Belgium, Dánia, Franciaország, Hollandia, Magyar-

hon, Olasz- és Oroszország; a lovak osztályozása nem a leg-szerencsésebb, mert részint a fajtára, részint a használati cél-ra van alapítva, természetesen csak tenyészállat volt kiállítható, a herélt tehát elmaradt; a 32 osztályból összevonva adjuk a következő áttekintést: 1 és 2 telivér arabs, 3 és 4 telivér angol, 5 és 6 anglo-arab, 7 — 14 kocsiló, mén és kancza, kor szerint különbözve, 15—22 hátszló, kor és nagyság szerint különbözve; 23 és 25 lovacska fajták (ponik); 25—32 igás, ló, kor és nagyság szerint különbözve van, végre még egy határozatlan osztály, mely részint a később bejelentetteket, részint a jury által besorozandókat tartalmazza, 33—38 osztály a számárkiállításnak van szentelve.

A magyar kormány már eleve elhatározta, hogy hazánk tenyésztését ez alkalommal hozzánk méltóan bemutatja és e célból 12,000 forint lett felvéve a kiállítási költségvetésbe. Tudva azt, hogy Franciaország eddig is, mint jelentékeny vevő szerepelt és lóanyagunk czélszerű megismertetése esetén, továbbra és rendes vételekre lenne megnyerhető, e tervet csak helyeselni lehetett és azon percztől fogva, mióta a részvétel el lett határozva, derék ménesügyi osztályunk szokott buzgóságával látott hozzá a dologhoz, melynek főintézői ministeri tanácsos és osztályfőnök Kozma Ferencz, katonai ménes-felügyelő Horváth János tábornok és Tanfy Gusztáv ministeri titkár urak voltak. A cél, mely előttük lebegett röviden abban körvonalozható, hogy Magyarországnak jelenlegi lótenyésztését lehetőleg hiven mutassák be, tekintettel a nagybani kivételre, épen azért nem egyes híres istállók győngyeit, hanem a tömeges productiót, a jó közepes átlagot kellett feltüntetni, erre pedig egyrészt az állami ménesek, másrészt a „Magyar lótenyésztés emelésére alakult társulat” szolgáltatta segédkezését.

Mindenekelőtt egy nagyon ügyes röpirat „La Hongrie chevaline” (A lótenyésztő Magyarország) — szerzője, ha jól tudjuk; Tanfy Gusztáv — tüzetes felvilágosítást ad arra nézve, mi czélból történt lovaink kiállítása és megemlékezés arról, hogy közel 2,200,000 lovunkkal, szám szerint Európában a második helyet foglaljuk el, nagy öszinteséggel tárja elénk a magyar tenyésztés meglepően hü képét; nem tagadva legkevesbé sem a hiányokat, de másrészt teljesen megvilágítva azon előnyöket is, melyet az olcsó, szívós és kevés igényű magyar ló nyújt. Kimutatja, hogy már ma is 30,000 ló évente exportálható és e szám idővel, a kereslet fokozásával tán megkettőzhető volna, azonban így is oly jelentékeny, hogy a külföld figyelmét teljes mérvben igénybe veheti, főként a könnyebb kocsli-, vagy nyerges szolgálatot illetőleg.

Következik négy ménesünk leírása és a kiállított lovak ismertetése: Kisbér az angol telivér és félvér hazája, négy ló által van képviselve, Remény, egy jó Buccanerivadék, Hajnal félvér, mén és két félvér kancza. Bábólna nagyon szépen jelent meg arabs lovaival, a szép, de már 11 éves telivér Jussuf általános feltűnést okoz, a 3 éves félvér Samhan és a 10 éves telivér Mahmud Mirza kancza, szintén elismerést talál. Mezőhegyes, legnagyobb ménesünk, tudvalevőleg több vért tenyészt, a gyönyörű Gidran törzs, anglo-arab, nagy és szép képviselő

lőkre talált, a két Noniustörzsből, mely tulajdonképen francia normandiai eredetű, csakis a könnyebb lett bemutatva, miután ebből több anyag áll rendelkezésre, azonkívül van félvér angol (Furioso-Nordstar) egy mén két kanczával; a Norfolk törzsből nincs képviselő, miután ez csak rövid idő óta van tenyésztve. A fogarasi ménes, melynek anyagát néhány év előtt Mezőhegyes adta, a lippiczai híres vért tartja fenn és három képviselőt küldött: egy Favory mént, egy ilyen és egy Pluto kanczát, úgy hogy méneseink összesen 20 lóval képviselik hazai tenyésztésünket.

A röpirat adja továbbá a méntelepek rövid adatait és egy nagy gonddal irt cikkben megemlékszik hazai lónevelésünk módjáról, jobb lótenyészvidékeinkről, elősorolja az éghajlati és földmívelési viszonyokat, végre a lovak minőségét tárgyalja. Az utolsó előtti cikk azon nyilvános és magánintézményeket ismerteti, melyek a lótenyésztés emelését ezélezzák közli a magasabb rangu személyzetet, a lótenyészbizottság központi és megyei szervezetét, a jutalom és versenydíjak mennyiségét és befejezésül a lótenyésztési társulatról közöl egyet-mást. A munka függelékül az összes magyar lóvásárokat találjuk, megye, hely, nap és megközelítő eladó lószám szerint, egyszersmind a megye magán ménesei is birtokos, hely és vér szerint vannak elősorolva, egy kis mappa kiegészíti ezen adatokat.

A lótenyésztési társulat 36 lóval akart Párisban szerepelni, de hat nem találtatott alkalmasnak és otthon maradt, egyet pedig betegség miatt Bajorországban kellett hátrahagyni. A 29 kiállított ló mind tiszta magyar jellegű, mutatva a fajtának ismert és becsült előnyeit, de — hibáit is vidék szerint a képviselőt következő: Bács-Bodrog 2, Bács 1, Békés 3, Bihar 2, Erdély 4, Győr 4, Pest 2, Pozsony 3, Somogy 4 és Temes 4, mindezen lovak eladók is és Báro Cuvial, francia lótenyésztő és nagy birtokos személyében vevőre találtak. A báró darabonként 1000 frankkal (mai ezüst árfolyam szerint 460 forint) fizette őket és egy részét használatba fogja venni, a jobb kanczákkal pedig külön ménest alkotni, fedezésre sok arabs vért használván. Ez által meg akarja óvni a lovak eredeti jellegét — a mennyiben az egyáltalában az idegen tényezők összehatása alatt lehetséges leendő — és kétségkívül felette érdekes leendő annak idején figyelemmel kísérni ezen lőtörzs fejlődését!

A nemzetközi bíráló bizottságban hazánk nagyon jól van képviselve: Gróf Eszterházy Miklós, a híres sportsmen, Tisza Lajos, Harkányi Károly, Horváth tábornok és Tanfy ministeri titkár urak vesznek abban részt és sikerrel működnek azon, hogy hazai lókiállításunk érdeme szerint méltányolva és kitüntetve legyen.

Közelebbi cikkünk a különböző országok lovai rövid ismertetésének és összehasonlításának lesz szentelve. —

A marhavészről.

(A földm., ipar- és keresk. m. kir. minister) értesítette a törvényhatóságokat, hogy Romániában a marhavész majdnem az egész országban elterjedt, ezen pusztító

vész kiirtására a román kormány alig tesz némi intézkedéseket, a hullák mezőkön, utakon eltemetetlenül szabadon hevernek, a vészben elhullott marhák bőreit lenyuzatják és kereskedés alá bocsátják, egy szóval minden mozzanat meg van adva, hogy nem csak Oláhországban a még talán megkímélt marhák be-fertőztessenek, hanem a vésznek közelléte miatt határszéleinkhez, és a két ország között fennálló sűrű forgalom mellett igen is valószínű, hogy a vész a legszigorubb határőrizet dacára új-ból országunkba be fog hurcoltatni. Felhívja tehát a törvény-hatóságokat, hogy a vész törvénynek rendeleteit egész szigorral alkalmazzák, s a megbetegedések és hulla eseteknek rögtöni szakértői vizsgálat elrendelhetése és netaláni vészeseteknek gyors felismerhetése céljából: azoknak bejelentését a legszigorubbán követeljék és az ellen vétőket kérlelhetlenül büntessék meg. —

Lóárverés

a magyar királyi álladalmi ménesekben.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium tudatja, hogy a kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi (Erdély) m. kir. ménesekből — részint számfeletti, részint kisorolt — lovak s egyúttal gulyabéli tenyészmarhák is, az alább jelzett napokon, nyilvános szóbeli árverés útján — azonnali készpénz fizetés mellett — a legtöbbet igé-
rőknek el főgnak adni.

I.) September 30-án Kisbéren 11 drb 4 éves ló, angol félvér és norfolki. Ezen kívül egy db. használati ló és különféle kóru, a méntelepekből kisorolt mén és herélt ló.

II.) October 1-én Bábolnán 18 drb arab félvér (4 évesek). Ezenkívül egy használati ló és több a „lótenyésztés emelésére alakult társaság“ tulajdonát képező és eredetileg a párisi kiállításra szánt fiatal kancza.

III.) October 9-én Mezőhegyesen 43 drb, többnyire 3-éves angol félvér. Ezenkívül egy 2 éves méncsikó, egy két éves és két egy éves kanczacsikó. És különféle gulyabéli tenyészmarha.

IV.) A fogarasi m. kir. ménes ivadékaiból October 13-án Szebenben 9 drb. 4 éves, karsti fajló. Ezenkívül egy darab két éves méncsikó és három darab két éves kanczacsikó.

Az árverés mindegyik ménesben a jelzett napon 9 óra-kor kezdetik meg.

A megvett lovak az árverés után még nyolcz napig — a vevő költségére — az illető ménesben maradhatnak, mely idő alatt minden eshetőség a vevőt terheli.

A mezőhegyesi méneshez legközelebb fekvő orosházi, a bábolnaihoz a nagy-igmándi vasúti állomásnál kitelhetőleg gondoskodva leendő kocsikról, melyek az érkező vevőket az árverés helyére s onnét az árverés bevégezte után a vasúti állomáshoz visszaszállítandják.

Kisbér vasúti állomás lévén, a vevő közönség a rendes vonatokkal közlekedhetik.

Szebenben az árverés helye a városházán lesz megtudható.

A vevő közönség elhelyezéséről az illető ménesintézetben kitelhetőleg gondoskodva lesz.

Kelt Budapesten, 1878 augusztus 25-én.

Pályázati hirdetmény.

Néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi illetőségű, vagyontalan és egészen árva, a gazdasági pályára készülő és valamely honi gazd. tanintézetnél tanuló ifjak segélyezésére alapított — egyenként 300 frtból álló — két ösztöndíjra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen ösztöndíjat elnyerni óhajtó ifjak felhivatnak, hogy e tárgy folyamadványaikat kellőleg felszerelve, legkésőbb f. év szeptember hó 20-ig ezen ministeriumhoz annál inkább benyújt-sák, miután a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Budapesten, 1878 augusztus hó 28-án.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumtól.

Deési gazd. kiállítás tervezete okt. 13—23.

A szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet által Deésen 1878 október hava 13—23-án rendezendő gazdasági ipartermény és állatkiállítás tervezete a következő:

- 1.) A kiállításra vonatkozó minden tudakozások és le-velezések Bovánkovics Gyula kiállítási titkárhoz intézendők.
- 2.) A kiállítás Deés területén a csizmadia ipartársulat árudájában rendeztetik.
- 3.) A kiállítás 1878 október 13-án nyitattik meg s tart bezárólag 1878 október 23-áig déli 12 óráig.
- 4.) Kiállithatók megyénk területéről a tervezetben meg-állapított minden kiállításra méltó tárgyak és cikkek, azonban készséggel fogadunk el a kiállítás keretébe tartozó me-gyénk területén kívül bár honnan küldendő cikkek is.
- 5.) A bejelentések 1878 szeptember 1-től egész októ-ber 1-ig fogadtatnak el.
- 6.) A kellő időben bejelentett tárgyak 1878 október 10-ig küldendőek be. A küldemények 1878 október hó 5-től fogadtatnak el.
- 7.) A kiállítás tiszta jövedelme a szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet javára fog fordíttatni.
- 8.) A kiállítóknak a szokásos bejelentési iv kívánatra megküldetik.
- 9.) A kiállítás 7 csoportra osztatik a következő osztá-lyozással.
 - 1.) gyümölcsészet és haszonkertészet,
 - 2.) gabona, kereskedelmi és takarmánymagvak és ter-mények.
 - 3.) szőlőszet, borok, szőlőszeti és borászati eszközök.
 - 4.) gazdasági gépek és eszközök,
 - 5.) erdő, bányatermékek és ásványvizek,
 - 6.) házi ipar-cikkek, konyha-eszközök s cikkek,
 - 7.) állatkiállítás.

10.) A „Szolnok-Doboka“ című, mint a szolnok-dobokamegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye a kiállítás minden mozzanatáról gyors és hiteles tudósítást adand.

11.) Jutalmul arany és ezüst tallérok adatnak kiváló tárgyakra, azon kívül diszokmánnyal eszközöltetnek a kiállítások.

12.) A látogató közönség részére 20 kros bemeneti jegyek adatnak egy ingyen sorsjegy-melléklettel, az iskolai növendékek naponta délután 4—5-ig osztályonként a tanár vezetése alatt díjmentesen tekinthetik meg a kiállítást.

13.) A kiállítók a bezárás napja után következő 8 nap alatt tárgyaikat elvitetni tartoznak, ezen időn túl el nem vitt tárgyak a gazdasági egyesület javára maradnak.

14.) A kiállítás folyama alatt, a kiállítók beleegyezésével, a gazd. eszközökkel verseny-kísérletek fognak tétetni ekeversennyel egybekötve.

A kiosztandó jutalmak következőleg állapittuak meg:
I. osztály. Gyümölcsészet és haszonkertészet.

1-ső jutalom 1 drb. arany, 2-ik jutalom 1 drb 2 frtos tallér, 3-ik 1 drb 1 frtos tallér.

II. osztály. Gabna, kereskedelmi és takarmány-magvak és termények.

1-ső jutalom 2 drb arany, 2-ik jutalom két czikkre 2 drb arany, 3-ik jutalom két czikkre 2 drb 2 frtos tallér.

III. osztály. Szőlőszet, borok, szőlőszeti és borászati eszközök.

A szőlészeti és borászati eszközökre dicsérő oklevelek. A borokra nézve 1-ső jutalom 1 drb arany, 2-ik jutalom 1 drb 2 frtos tallér, 3-ik jutalom 1 drb 1 frtos tallér.

IV. Gazdasági gépek és eszközök dicsérő oklevelekkel lesznek kitüntetendők.

V. osztály. Erdő-, bánya-termékek és ásványvizek dicsérő oklevéllel lesznek kitüntetendők.

VI. osztály. Házi-iparczikkék és konyha-eszközök.
1-ső jutalom 3 drb 1 frtos tallér, 2-ik jutalom 2 drb 1 frtos tallér, 3-ik jutalom 1 drb 1 frtos tallér. Szalma- és gyékényfonásokért 1 drb 2 frtos tallér. Kosárfonásért két jutalom: 1 drb 2 frtos és 1 drb 1 tallér.

VII. Állatkiállítás.

A lovak dicsérő oklevéllel lesznek kitüntetendők. Egy legszebb 2½ éves fehér bika 4 drb arany, egy legszebb 1½ éves fehér bika 2 drb arany; egy 3 éves üsző 2 drb arany, egy 4-6 év közötti kis borjus kitünő tehén 2 drb arany, egy éves üsző borju 1 drb arany, egy szép 2½ éves fekete kos 1 drb arany, ugy szintén egy fehér kos is. Egy kitünő 1½ éves anya-juh 1 drb arany, egy 2½ éves fehér bagoner kan 1 drb 2 frtos tallér, ugy szintén egy kocza is. A legszebb kakas és tyúkra is egyenként 1 drb 1 frtos tallér.

Bovánkovics Gyula,
kiáll. titkár.

Roth Pál,
kiáll. elnök.

Értesítés.

a csik-szeredai kiállításról, sept. 23.

A csikmegyei tanító-csületék által rendezendő „Tanyszer-, házi-ipar- és gazdasági kiállítás“ folyó

september hó 23. megnyittatik s ugyan e hó 30-án záratik be. Mi is azon felhívással hozatik köz tudomásra, hogy a kiáll. tárgyak beküldésére nézve september hó 14-ke tüzetett ki, a gazdasági termények kivételével, melyek 21-ig küldendők be.

A kiállítást a kiállítók díj nélkül látogathatják, idegenek pedig 10 kr. belépti díj mellett. A kiállítási jutalom díjak a september 26-án rendezendő estélyen osztatnak ki.

Csik-Szeredán, 1878 sept. 6-án.

T. Nagy Imre,
kiáll. titkár.

Francia szaklapok, Erdély borairól.

Tudva van már olvasó közönségünk előtt, különböző forrásokból kiszivárgott a hír: minő eljárást követett a nemzetközi borbíráló bizottság (jury) Párisban, a kiállításra küldött borok megítélésénél? A discretio minden sérelme nélkül elmondhatom én is, a mit róla tudok, minthogy a hivatalos adatok nem sokára közzé lesznek téve.

A phylloxera roppant pusztításai jelentékenyen megapasztották a franczia bortermelés mennyiségét s ezért most nem képesek a világpiacra annyit juttatni, mint régebben. Továbbá a minőségre nézve: a külföld s köztük mi erdélyiek, különböző fajborainkkal versenyképesekké váltunk, a francia borokkal szemben. Észrevették ők ezt, főként az 1873-iki bécsi világkiállítás alkalmával.

Most már ennek ellensúlyozására Párisban a jury által, hol a francia jurorok és szakértők túlnyomó többségben voltak: az orosz, olasz és svájci megbízottak által erősödvé: a bírálat megkezdése előtt kimondották, hogy fő tekintet a borok megítélésénél az aszu (liqueur) és vörös fajokra legyen. Ekként fejr fajboraink nagy része ki lett törölve a versenyzők közül.

Ezzel szemben fennmaradt számunkra, a magáninformáció útja. Kiállítóinknak Párisba küldött s a bírálatnál fel nem használt borait, megbízottunk alkalom szerint megízleltette tekintélyes szakférfiakkal. Ezek udvarias ítéletei közül némelyik a francia szaklapokban világot látván: alkalmat veszünk, hogy egyetmást belőle olvasóinknak bemutassunk.

— A „Journal vinicole“ aug. 14-iki számában ezt olvassuk:

„A különböző évekről való erdélyi fejr borok, melyek a tokaji és riesling fajokkal rokonok: megérdemlik, hogy a finom borok közé sórozassanak. Némelyik aszu (az író tokajinak nevezi) méltán helyet foglalhat az első rangu borok közt. Nem tudjuk, minő helyet foglalnak el e borok a fogyasztási piacokon, de érdemesek a kiváló figyelemre.

Nem oly kedvező az a benyomás, a mit reánk egy Carbenet fajú erdélyi bor izelése tett. Finom ugyan, de a mi Medocunk hasonlíthatatlanul fölötte áll . . .“ sat.

A ki itthon ismeri, hogy Erdélyben az aszu és vörös borok termelése mily szűk korlátok közé szorított, a fönnebb olvasható „csevegésre“ egyet mosolyog s csak ennyit mondhat rá: merci!

— A „Journal d' agriculture pratique“ aug. 8-iki számából is kijegyzünk néhány sort:

„Magyarország borfajai nagyon sokfélék s a hazaiakon kívül, sok olasz, francia és német fajt is találunk köztük. A piros vagy jobban mondva pirosló (fejér és vörös fajták elegyből álló) borok száma mintegy $\frac{1}{4}$ résznyi, a többi mind fejér. Ez utóbbiak közt a könnyebb asztaliaktól kezdve, a finomabb csemege borokig, sokféle kitünő bor található. Izlelésök frisesége és színök csillogása a rajnai borokéhoz hasonlítható. Engemet (az író) különösen meglepett egy erdélyi welschriesling, mely sikerülten kapcsolja össze a rajnai és olasz fajborokat; felhívom rá a szakkedvelők figyelmét.

„Figyelmet érdemlő tünemény, hogy Magyarországon újabb időben a termelők „pincze-egyletek“ alakítására csoportosulnak; e kiállításon 10 ily csoportos gyűjteményt láthatunk. Kétségkívül a jobb szőlőművelésnek és borkezelésnek nagy lendületet adhatnak az ily egyletek“ sat. . . .

És ezt az egy hasábos csevegést ugyanott olvastuk, hol Algir borainak, mely már francia gyarmat, $2\frac{1}{2}$ hasábon igen alapos és részletes bírálatát és ismertetését találtuk.

Erre sem tudok egyebet mondani, mint „merci monsieur!“
Sz. S.

Könyvismertetés.

„A mezői gazdaságtan rövid foglalata.“ (Tanuló s gyakorló gazdák használatára írta Vörös Sándor, a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója. Kolozsvárt, 1878. Ára 1. frt.)

A mű 122 oldalra terjed, s az előszón és bevezetésen kívül két főrészből áll, u. m. I. A növénytermelés köréből. II. Az állattenyésztés köréből. Az első rész a következő fejezetekre oszlik. I. A talaj és annak eredete. A növénynek élete és táplálkozása. II. Talajtulajdonok, különbségek. III. Telkesítések, javítások. IV. A talaj megművelése és az erre használt eszközök. V. A trágyázás. VI. A vetés. VII. A növények ápolása a vetés után. VIII. Az aratás, csiplés s a termények elartása. IX. Művelési növényeink felosztása. X. Művelési növények termesztése. 1) gabonaneműek; 2) hüvelyes vetemények; 3) kápás növények; 4) ipar- s kereskedelmi növények; 5) takarmánynövények. XI. Rétek és legelők. XII. Gazdasági rendszerek. A második rész kétfelé oszlik: általános és különös részre. Az általános rész szól: az állattenyésztés céljáról, fogalmak- és meghatározásokról, a tenyésztés általános szabályáról, az állatok táplálásáról és az állatok takarmányszükségletéről. A különös rész pedig a következő fejezetekből áll. I. A szarvasmarha tenyésztéséről. II. A ló tenyésztéséről. III. A juh tenyésztéséről. IV. A sertés tenyésztéséről.

Szükségesnek véljük felemlíteni, hogy szerző azt — mint már a czimből is kitünik — a „tanuló és kezdő gyakorló gazdáknak szánta, tehát a mezői gazdaságtan elveit nem annyira tudományos alapon, kimerítőleg fejtegető szakmunkát, mint inkább a tanuló és kezdő gazdák számára „rövid vezérfontalat“ s a „gazdasági tanintézeteknél rendeztetni szokott pótanfolyamok halgatóinak kézikönyvet akart szerkeszteni.“

A bírálatnak tehát ezen szempontból kell kiindulnia s azt kimutatnia, hogy jelzett célját szerző mennyiben érte el.

Tudva van, hogy a gazdasági pótanfolyamok a néptanítók számára rendeztetnek, s hogy a tanítók — a mi gazd. ismereteik szerzését, kibővítését és rendszeresítését illeti — majdnem kizárólag e pótanfolyamokra vannak utalva. De egy szersmind az is tudva van, hogy e pótanfolyamok oly csekély időtartamra szorítvák, miszerint alig nevezhetők egyebeknek hosszú kirándulásoknál, s éppen azért rendszeres ismeretek szerzésére alig alkalmasak. Szerző is így vélekedhetett, s valószínűleg ez ösztönözte őt arra, hogy műve által az említett hiányon segítsen s a néptanítóknak, s egyuttal egyéb tanuló és kezdő gazdáknak is, szerzett gazd. ismereteik rendszeresítése céljából vezérfontalat nyújtson.

A mű figyelmes áttanulmányozása által meggyőződünk, hogy kitűzött célját szerzőnek teljes mértékben sikerült elérnie. Bátran elmondhatjuk, hogy az előttünk fekvő mű egyike az e téren és irányban eddig megjelent legjobbakkal. A tárgyat szabatos rövideggel, de alaposan, világosan és szakértelemmel adja elő. E mellett, dacára a csinos kiállításnak, elég olcsó. Tekintettel ezekre, bátrak vagyunk e hézagpótló művet nem csak azoknak, a kiknek szerző maga is szánta, hanem egyáltalán minden gazdaságkedvelőnek, de különösen a tanítóképezdék növendékeinek és a gazd. szakosztályu felső népiskolák tanárai- és tanulóinak melegen ajánlani.

E. K.

Marosvásárhelyt, sept. 8-án megnyílt

székely egyleti nagy gyűlés alkalmával Tarczali Endre, sepsiszentgyörgyi felső népisk. igazgató különféle gyárilag előállított szép női kendőket, asztalterítőket, futó szőnyegeket stb. mutatott be, melyek örvendetes haladást tüntettek föl szövészetünk terén. Mint értesülünk, a sepsiszentgyörgyi szövöde újabban ismét több géppel fog gyarapodni, sőt kilátásba van helyezve, hogy mielőbb egy festőde is beállítatik. Ily fokozatos haladás mellett reményünk van, hogy a szövészet terén is oly czikkeket fog a Székelyföld kiállítani, melyekkel a nagyobb piacokon is tért fogunk hódítani. Különben a székely egylet közp. választmánya nagy tevékenységet fejt ki a végett, hogy a székely szőtt árukból Budapesten figyelmet ébresztő kiállítás rendeztessék, oly célból, hogy gyártmányainknak kelendőség biztosítsassék. — (Erd. Hir.)

Az erd. gazd. egylet kertészeti szakosztályának működése.

IV.

Julius 24-én tartott izlelésben Fekete Pál szőlészeti vándortanár is jelen volt; következő gyümölcsfajok izlettettek:

Dr. Haller Károly és Szentgyörgyi József mindig és bőven termő, igen finom ropogós fekete meggye. Szentgyörgyi Lajos rendkívül nagy, igen szép és jó kajszin alaku Nektárin szilvája.

Fekete Pál Szőkefalván termelt fojér asztrakán almája. Szentgyörgyi Lajos Nancy kajszinja.

Julius 31-én. Az egyleti köztelekről igen szép piacos és elég jó Károlina Augusztia alma. Grebe Henrik Rimmannféle kertjéből, az ismeretes kitűnő Zöld Magdolna körte; Brassai József finom kis Sncpf körteje. Szentgyörgyi Lajos Ambrózia és Brassai József korai hollandi kajszin-jaik mindketteje igen finom és szép.

Ezen alkalommal azon óhajtás merült föl, miszerint a koronként megjelent legnemesebb gyümölcsöket a maguk pompájukban kellene lefestetnünk és valamikép napvilágra juttatnunk, hogy így e tér is annál gyorsabban meghódíthatná a maga contingensét. Remélhető, hogy az ige testté váland!

Augustus 7-én. A monostori gazd. tanintézetől izleltett a piros asztrakán, igen szép és elég jó alma; id. Bodor Pál Robin muskotály finom, csaknem vajkörteje; valamint az ő és Szentgyörgyi Lajos sárga mirabellája; ez utóbbi igen szép és édes korai piros füge szilvája és fekete kajszinja, előbbeni szélesebb elterjesztést érdemel, míg utóbbi különösen kajszin-ojtványok alanyául alkalmas. A monostori gazd. tanintézetből — Ritter főkertész — Ungarische beste és Ambrózia finom és tenyész-tesre méltó kajszinek.

Augustus 14-én. Az egyleti köztelekről a még nem nagy körben ismeretes, jeles Szébasztopol körte, nagy zöld ringló-, walesi herczeg-, Lucas korai-, Szent-István- és Victoria szilvák. Id. Bodor Páltól Nyári király pergamen finom körteje és Morillon korai, elég édes fekete szőlője. Nagy Dániel magvaváló jó kék ringlója. Szentgyörgyi Lajos Kirke szilvája, jeles király körteje. Brassai Józseftől, igen szép és jó Anna körteje, Admirál Rigny termékeny ringlófajú jó szilva. Ritter Gusztávtól: kedves kis Mirabolánája (ceseresznye alakú szilvafaj.)

Augustus 21-én. Az egyleti köztelekről: Procureur-, Knight large green-, Mayer király-, Jackson-, kék perdrigon-, Őriás Ponds Seedling szép és jó szilvák; korai burgundi-, Morillon- és Malinger elég jó édes szőlők. Id. Bodor Pál Kirkeje-, Jeruzsálemi kék-, Damaskusi kék-, Lucas korai szilvái; fejedelmi muskotály — pézsma — körte; kék burgundi, Jakab szőlő; korai Morillon és Malingerei. Veres Ferencz finom piros asztrakánja és még ugyan éretlen, de ismert nagyon jó Pomme — belga — ananász almája és Stuttgardi kecskeör igen jeles körteje.

Szentgyörgyi Józseftől Bavay ringlója néven egy óriási ringló faj, mely minden fejr szilvák legnagyobbika, elég jó is; és igen finom magonc piros őszibarack. Szentgyörgyi Lajostól jó pézsma körte, nagyon szép Victoria szilva, Malváziai-, Bábó-, olasz- és Malinger szőlők, mely utóbbi, mindhárom helyről hozottak közül, a legérettebb volt. Szenkovich Márton csaknem egészen érett korai burgundija és jó piros málnája.

Augustus 28-án. Brassai József jeles Stuttgardi kecskeöre, Szentgyörgyi Lajos nagyon jeles nyári per-

gamen dinnye-körteje; a köztelek — mult ülésen is izlett — jeles szilvái s néhány közepes jó körteje. Brassai József finom magonc őszibarackjai; id. Bodor Pál sötét piros, jó őszibarackja (magonc); az egyleti köztelek korai biber és kenyencz korai kitűnő barackjai; Jakab — burgundi, Morillon és Málnger szőlői; Szenkovich Márton Ricoletta és nagy korai Chasselas jó szőlői s Szentgyörgyi Lajos, teljesen érett Malingerje.

Szentgyörgyi Lajos,
szakosztályi jegyző.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1878. szeptember 2-án.

Tartatott Szabó József alelnök elnöklete alatt. Jelen voltak: Inczédi Sámuel, Demeter Károly, Csulak Dániel és Walter Lajos egyleti helyettes titkár.

136. Augustus 6-án tartott ülés jegyzőkönyvének felolvasása, — a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Csulak Dániel és Demeter Károly tagtársak kéretnek fel.

137. Ministerium 17,746 sz. a. kelt magas leirata, melyben az egylet a kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézet közvetlen felügyeletével és ellenőrzésével megbizatik s felhivatik, hogy e célra egy három tagu bizottságot nevezzen ki, — a választmány a nmlt. ministeriumnak ezen, az egyletbe helyezett bizalmát megköszöni s kérni fogja a nmlt. ministeriumot, hogy a jövő hóban tartandó választmányi gyűlés által kinevezendő három tagu bizottság hatáskörét részletesebben körvonalozni méltóztassék.

138. A kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézet értesítője az 187⁷/₈-ik tanévről, — köszönettel fogadtatik s a könyvtárba tétetik.

139. Szentkirályi Gyűlésnek folyamódványa, melyben a kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézetben rendszerezített állami alapítványi hely elnyeréséért folyamodik, — alapítványi hely üresedésben nem lévén, folyamodónak kérése nem telyesíthető.

140. Ministerium 18,967 sz. a. kelt magas leirata, melyben értesíti az egyletet, hogy a 15,931 sz. a. követelt számadások az egylet titkárának visszaérkezése után terjesztessenek fel, — tudomásul szolgál.

141. Ministerium megküldi a könyvtár számára a Párisban ez évben tartott nemzetközi gazdaggyűlés alkalmára az ország földmivelési viszonyairól francia nyelven szerkesztett „Rapport sur l'état de l'agriculture en Hongrie“ című munka egy példányát, — köszönettel fogadtatik s a könyvtárba tétetik.

142. Szebeni gazdasági egylet átirata, melyben egyletünket értesíti, hogy a légkör állapotát jelző sürgönyök szállítási díjának alábszállításáért a nmlt. ministeriumhoz folyamodott s felhívja egyletünket, hogy az ügy érdekében a ministeriumhoz hasonértelmű felterjesztést intézzen, — egyletünk a nmlt. ministeriumhoz hason értelemben folyamodni fog.

143. Kolozs-monostori gazdasági tanintézet igazgatóságának 176 sz. átirata, melyben az 187⁷/₈-ik tanévre megüre-

sedett 8 állami ösztöndíjra és 12 szabad helyre kinevezettek névsorát közli, — tudomásul szolgál.

144. a.) Kertészeti szakosztály indítványa, hogy f. évi october 2-án a küküllőmegyei gazd. egyesület által rendezendő kiállításon egyesületünk is gyümölcssei és szőlőivel részt vegyen, — a választmány az indítványt magáévá teszi, megbizsa az indítványozó szakosztályt a kiállítandó gyümölcsök gyűjtésével és összcállításával, Szentgyörgyi Lajos tagtárs urat pedig az egyesület képviseltetésével.

b.) Kertészeti szakosztály úján Ehrenkauf József közbelki kertészegéd 25 frtnyi, 5 frt havi törlesztéssel visszafizetendő előlegért folyamodik, — a kért előleg engedélyeztetik.

c.) Kertészeti szakosztály indítványa, hogy az oltványok ára a kajszin barack kivételével 40 krról 30 krra leszálitassék, az egresék és vöröszőlő darabja 50-en alól 5 kron, száza pedig 4 frtra e mellesték, — az oltványok árleszállítását a választmány jóváhagyja, az egres és vörös szőlőnek régi árát pedig fentartandónak véli.

145. Egyleti helyettes titkár Zabolai gróf Mikes Benedek alapító tag halálát jelenti, — sajnos tudomásul szolgálván, a netáni szükséges intézkedések végett az egyleti pénztárral tudattatni fog.

Hitelesítik:

Csulak Dániel, s. k.

Demeter Károly, s. k.

Szabó József,

egyleti alelnök.

Walter Lajos,

egyleti helyettes titkár.

Közmondások.

A korai vetés ritkán, de a kései gyakran csal.
Jó vetőmag, jó időjárás és homlokod izzadsága, hozza meg a jötermést.

Ki kedvel vet, örömmel arat.
Csak annyit szánt, mennyit elfogaszolhatsz.
Ki éjjel szánt, annak barázdája egy kévével kevesebb termést hoz.

A legjobb mag is elpusztul, ha miveletlen földbe hül.
Fekete földben terem a buza, annak ki azt meg nem nyúzza.
Minél keményebb az ugar, annál jobb lesz a termés.
Meleg éjjek után, édes a szőlő leve.
Hídeg után olyan, mint a vaczkor leve.
Kései mennydörgés, kései tavasz.
Ha az első hó sárba hull, nem lesz nagy tél.
Sok hó, nagy széna kazal.
A rozsot vesd szárazba, a búzat pedig nyirokba.
A hol buza terem, oda ne vess zabot.
Ha csak egy munkával nem sietsz, minden dolgod megkésik.
Kéves trágya és sok szántás, a gazdának mély vermet ás.

Ébner Sándor.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Szilágy-Cseh, 1878, augusztus 31.

Néma csend ült újra a pusztá határra s hol az arany kalász hullámozott, most a pásztor ballag; s míg legelész nyája, ő furulyáz, mint kit bánat sohasem bántott! Behordva a kéve — dísze a határnak; új kenyér is van a gazda asztalán... A letarolt földek új ugarra várnak; — most pihennek némán, lenge szél dalán...

Betakarítottunk. De biz' a takarításra rossz idők jártak. Hetek óta csaknem mindennap meglátogat kétszer, háromszor is egy-egy suhogó eső, mely a mellett, hogy gabnáinkban igen sok kárt tett, gazdasági munkálatainkat minden tekintetben hátráltatja. A hordás a legkörrültekintőbb gazdának sem sikerült óhajtsa szerint. Hanem biz,

azon már túl estünk s kiki elvette fáradozásainak jutalmát, a mint az Istenek adák.

A mag elég jól fizetett, — néhol várakozáson felül is: tisztabuza (17 kévés kereszt) 3 vékát, hallottam hogy 4 vékát is eresztett; kétszeres 3½; rozs 4; zab 4, korábban betakarított zab 4½; árpa 4 vékát eresztett. Ez jó termésnek volna mondható, ha gabnaföldeinken a kalangyák — vagy mint itt mondják: kereszték — sürüben kerültek volna. Hogy ez nem úgy történt, oka a rossz tél és hogy a tavaszi időjárás nem a legkedvezőbb volt vetéseinkre. Űszög itt csak szórványosan jelentkezett. A buzaterméshez viszonyítva 1% Űszög volt. Itt általában páczolják a búzát, kékkő- és sóoldattal, s ez úgy látszik sikeres. Különben az ép tiszta vetőmag, a jólművelt föld — azt mondják gazdáink — legjobb ellenszerei e pusztító gombának. Az ugarlást elvégeztük, csak jó idő járna az őszi vetésre.

A törökbuza szépen felvette magát. S valóban csodálatos, hogy egész nagy törökbuza-táblák melyekről még július végén azt jövendöltük, hogy nem lesz rajtuk szüret, — szépen megcsöszött tengerivel ékeskednek...

Szénánk kevés, mondhatni semmi. A mit a rossz időjárásoktól felgyűjtöttünk, a víz takarította el. A mit boglyába raktunk, az is gyenge takarmány. Sarju-szénánk sem lesz, csak az emelkedtebb helyeken és szőlőhelyeinken; de ez, mennyiségre nézve szót sem érdemel. Alantabb fekvő réteinken víz iszapolta le a sarjut s ebből csak ha hosszú jó ősziünk lesz, takaríthatunk be valamit.

A szőlő nagyon szépen indult, de a nyári rossz időjárás azt is nagyon megrontotta. Itt a ragya, ott a jég pusztította el a termés bizonyos %-át. Most pedig a folytonos esőzés gátolja megmunkálhatását, — késelteti a kapálást. A kötésem csak az elmúlt héten estünk át az alkalmatlan idők miatt. Különben, már van korán érő szőlőinken félig ért gerezd. („Szilágy.”)

Cserhalomtáj, szept. 4-én.

Időjárásunk nagyon silány. Esőre esőt kapunk. Vasárnap nem esett s a R. szerinti hőmérő 28°-ra emelkedett 0 felett. Az eső nagyon lanyha, sőt éjeink is bámulatos szelidek. De nem tudunk keverni, kaszálni, csépelni. A növénytenyészet tavaszi, a málé, a szőlő mind fejlik, roppant hajtásokat nevelt, de nem érik úgy, a hogy kellene. A marha ára emelkedett; a lejárt beszercezi országos vásáron sokat vettek, jól fizették. A gabona ára is elég jó, ahhoz képest, hogy sok a kínálat. Állataink egészségesek.

Vályi Elek.

Egerpatak, 1878 szept. 5-én.

A szeptember hó 2-a és 3-a közötti éjelen egy rémületes éjszakát élt át Háromszék megye több községének takóssága; a megeelőző három napon rendkívül forró melegek voltak, az egész természet nyugodt s mindegy mély álomba látszott merülni, 2-án ertenden a délnyugotti láthatáron sajátságos alakú és színű felleg oszlopok emelkedtek s az éj beálltával sűrű villámias cikázta át a rémitő és sötét éjet; 11 órakor borzasztó zivatar tört ki, mire felhőszakadáshoz hasonló iszonyu tömegben kezdett ömleni az eső s másfél órai tartam után részint a nagy zivatar, részint az áradat épületeket bontott meg és döntött le és sok apró házi állatot ölt meg, jelentékeny károkat okozott a gyümölcsösökben és mezei terményekben.

Legnagyobb volt a rémület Léczfalva községében, melyben a Dálnok patakából hirtelen lerohanó roppant víztömeg iszonyu gyorsasággal terjedt el és hatolt be a lakásokba rombolva és pusztítva mindent mi utjában akadt.

A zivatar délnyugoti irányból indult.

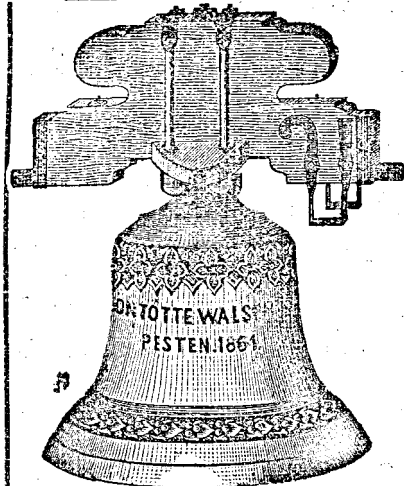
Másnap kiderült az ég, a nap vidámon mosolygott s folyvást szép idő van; így van ez a természetben, így a társadalomban és így végre a családban — boru után derü. Márk István.

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.

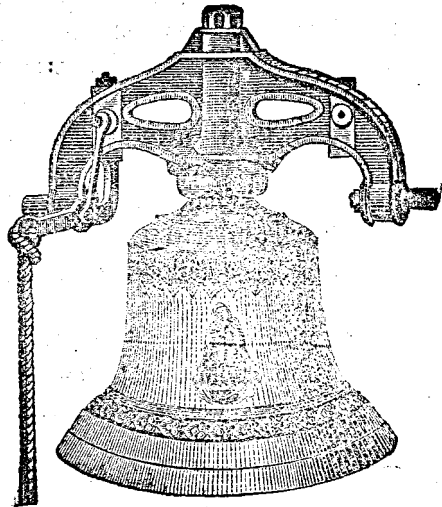
H I R D E T É S.

Tömítő-orsók, kovács-fúvók, takaró-ponyvák, tized mérleg és súlyok.

kerti- és kezi fecskendők, tüzi vedrek, pemetéák, toló- és mászó létrák

Harangok
fa és vaskalappal.
Tűzoltó szerelvények.
Borlehúzó gépek
teljesen felszerelve.
Gummi és kender
tömlők, gummi kö-
penyegek.
Szivattyus és házi
kutak, azonkívül

rugany-mérga és guttaperga árúk minden czéjra, nevezete-
sen lapok, szellentyűk, zátkarikák, zsinórok

szerező és javító műhelye; elvállal kutak, gépek és vízvezetések berendezését és javítását (37-52.) (3.)

WALSER FERENCZ első magyar gép- és tűzoltó szerek gyára, harang és érczöntőde Budapesten,
főkraktár Kolozsvártt, bel-monostor utca 12. szám.

villanyos házi és szoba-táviradók, vezetékek tűzoltó egyletek részére

P i a c z i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Besztercze		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogaras		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M. Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár	sept. 12	480	365	340	—	145	580	130	150	250	42
M.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hegy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Eszécs	sept. 10	590	490	380	400	200	620	160	90	300	42
Mezőváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Sz.-György	sept. 9	650	600	450	400	240	550	230	150	250	32
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	sept. 5	512	325	300	262	175	500	170	80	210	32
Sz.-Udvarhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Munyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számítottak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül letérítés szerint akorhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.										
A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52									
	széri hirdetésről									
	fizetendő forint									
1/16 v. egész oldal	8	24	45	55	120	160	180	200	220	260
3/16 v. fél "	4	12	23	43	60	80	90	100	110	130
1/4 v. negyed "	2	6	12	22	30	40	45	50	55	65
1/8 v. nyolczad oldal	1:50	1:50	8	12	16	22	24	26	28	33
1/16 v. tizenhatod "	1	3	4	6	8	11	12	13	14	17

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.